

สาธารณรัฐอินเดีย (Republic of India)

เมืองหลวง นิวเดลี

ที่ตั้ง อยู่ในภูมิภาคเอเชียใต้ พื้นที่ประมาณ 3,287,263 ตร.กม. แบ่งเป็นพื้นดิน 2,973,193 ตร.กม. พื้นน้ำ 314,070 ตร.กม. (ใหญ่กว่าไทยประมาณ 6 เท่า) มีพรมแดนทางบกยาวประมาณ 14,103 กม. และชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 7,000 กม. รวมทั้งมีดินแดนที่เป็นหมู่เกาะในอ่าวเบงกอล ทะเลอันดามัน และทะเลอาหรับ จำนวน 1,197 เกาะ หมู่เกาะที่สำคัญ ได้แก่ หมู่เกาะอันดามัน นิโคบาร์ และลัคคادیฟ ส่วนนิวเดลีอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 1,800 กม.

อาณาเขต

ทิศเหนือ และตะวันออกเฉียงเหนือ	ติดปากีสถาน จีน เนปาล ภูฏาน และเมียนมา
ทิศตะวันออก และตะวันออกเฉียงใต้	ติดบังกลาเทศ เมียนมา และอ่าวเบงกอล
ทิศใต้	ใกล้ศรีลังกา
ทิศตะวันตก และตะวันตกเฉียงเหนือ	ติดปากีสถาน

ภูมิประเทศ ประกอบด้วย 4 ลักษณะ คือ 1) เขตภูเขาสูงตอนเหนือ (เทือกเขาหิมาลัย) เป็นเขตเทือกเขาสูงเป็นแนวยาวตะวันตก-ตะวันออก เริ่มต้นจากเขตแดนอัฟกานิสถานกั้นชายแดนดินแดนสหภาพจัมมูและแคชเมียร์ของอินเดียทางตอนเหนือ จนถึงชายแดนจีนและเมียนมาทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ 2) เขตลุ่มน้ำคองคา พรหมบุตร และลุ่มน้ำสินธุ ลุ่มน้ำคองคาและพรหมบุตรเป็นเขตลุ่มน้ำขนาดใหญ่ ในแนวตะวันตก-ตะวันออกของประเทศ ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาหิมาลัย และแยกเป็นสาขาอีกหลายสาย เป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดของประเทศ ส่วนลุ่มน้ำสินธุต้นน้ำอยู่ในทิเบต ไหลในแนวจากเหนือไปตะวันตกเฉียงใต้ พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตปากีสถาน แต่มีแม่น้ำสาขาหลายสายอยู่ในเขตอินเดีย 3) เขตพื้นที่ทะเลทราย (ทะเลทราย Thar) อยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศ เขตรัฐราชสถาน ต่อเนื่องปากีสถาน สภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบต่ำ สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 200 ม. แห่งแล้ง มีภูเขาหินปูนกระจายทั่วไป 4) เขตพื้นที่คาบสมุทรตอนใต้ เป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งยื่นเข้าไปในมหาสมุทรอินเดียรายล้อมด้วยเทือกเขาสลับซับซ้อนหลายเทือก ตอนกลางพื้นที่คาบสมุทรเป็นเขตที่สูงเรียกว่าที่ราบสูง Deccan (Deccan Plateau) มีเทือกเขา Ghats ขนาบอยู่ทั้งด้านตะวันออกและด้านตะวันตก ปลายเทือกเขา 2 เทือกนี้ไปบรรจบกันในทางตอนใต้ที่เทือกเขานิลคีรี

ภูมิอากาศ 4 ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อน (มี.ค.-พ.ค.) ฤดูฝน (มิ.ย.-ส.ค.) ช่วงลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ฤดูมรสุม (ก.ย.-พ.ย.) ช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และฤดูหนาว (ธ.ค.-ก.พ.) อุณหภูมิแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมและพื้นที่ ตอนเหนือมีอากาศหนาวเย็นกว่าทางใต้ เขตเทือกเขาสูงตอนเหนือมีหิมะปกคลุมยอดเขาเกือบทั้งปี ในฤดูหนาวมีอุณหภูมิต่ำกว่า 0 องศาเซลเซียส ขณะที่ฤดูร้อนมีอุณหภูมิสูงสุดประมาณ 25 องศาเซลเซียส ตอนใต้เป็นเขตรมสูอากาศค่อนข้างร้อน ในฤดูหนาวอุณหภูมิประมาณ 4-10 องศาเซลเซียส และในฤดูร้อนอุณหภูมิประมาณ 38-48 องศาเซลเซียส ฝนตกไม่แน่นอนและไม่ทั่วประเทศ แต่เขตเทือกเขา Khasi และเทือกเขา Jain tia ในรัฐเมฆาลัย เป็นเขตที่ฝนตกหนักมากที่สุดในโลก โดยมีปริมาณน้ำฝนถึง 11,419 ลบ.ม./ปี

รายละเอียดประชากร 1,381 ล้านคน มากเป็นอันดับ 2 ของโลก รองจากจีน โดยสหประชาชาติคาดว่า อินเดียจะมีประชากร 1,500 ล้านคน และ 1,700 ล้านคน ภายในปี 2573 และปี 2593 ตามลำดับ

ศาสนา ฮินดู 79.8% อิสลาม 14.2% (คริสต์ ซิกข์ พุทธ และอื่น ๆ 6.0%)

ภาษา จำนวน 19 ภาษา ภาษาฮินดี และภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ใช้ทางราชการ ภาษาฮินดี 43.6% เบงกาลี 8% มาราฐี 6.9% เตลugu 6.7% ทมิฬ 5.7% กุชราต 4.6% อูรดู 4.2% กรรณาฏะ 3.6% โอริยะ 3.1% มลยาฬัม 2.9% ปัญจาบี 2.7% อัสสัม 1.3% และอื่น ๆ 6.7%

การศึกษา อัตราการรู้หนังสือ 77.7% แบ่งเป็นเพศชาย 84.7% เพศหญิง 70.3% มีมหาวิทยาลัย 200 แห่ง และสถาบันการศึกษาระดับวิทยาลัยมากกว่า 10,000 แห่ง สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่ได้รับความช่วยเหลือจากต่างชาติ เช่น แคนาดา เยอรมนี ฝรั่งเศส อิตาลี สวิตเซอร์แลนด์ สวีเดน สหราชอาณาจักร

นอร์เวย์ และมีนักศึกษาต่างชาติเข้ามาศึกษาในอินเดียจำนวนมาก ส่วนใหญ่มาจากประเทศกำลังพัฒนาและตามโครงการแลกเปลี่ยน

การก่อตั้งประเทศ อินเดียตกอยู่ใต้การปกครองของสหราชอาณาจักรตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 19 มีการเคลื่อนไหวต่อต้านอังกฤษมาโดยตลอด และการรณรงค์เรียกร้องเอกราชโดยสันติวิธีที่เริ่มขึ้นเมื่อปี 2463 นำโดยมหาตมะ คานธี และยวาทะราล เนหรูห์ จนประสบความสำเร็จและได้รับเอกราชจากสหราชอาณาจักรเมื่อ 15 ส.ค.2490 และสถาปนาสาธารณรัฐอินเดียเมื่อ 26 ม.ค.2493

วันชาติ 26 ม.ค.

วันประกาศเอกราช 15 ส.ค.

การเมือง เป็นสาธารณรัฐปกครองในระบอบประชาธิปไตย แบ่งการปกครองออกเป็น 28 รัฐ และ 9 ดินแดนสหภาพ (Union Territories) มีประธานาธิบดีเป็นประมุข ประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดีมาจากการลงคะแนนของคณะผู้เลือกตั้ง (Electoral College) วาระการดำรงตำแหน่ง 5 ปี ดำรงตำแหน่งได้ไม่เกิน 2 วาระ รองประธานาธิบดีเป็นประธานวุฒิสภาโดยตำแหน่ง

รัฐธรรมนูญของอินเดียแบ่งแยกอำนาจระหว่างรัฐบาลกลาง (Government of India) กับรัฐบาลแห่งรัฐ (State Government) อย่างชัดเจน

ฝ่ายบริหาร นรม. เป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการบริหารประเทศ ขณะที่ตำแหน่งประธานาธิบดีเป็นผู้แต่งตั้ง นรม. ซึ่งเลือกโดยสมาชิกพรรคเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎร (โลกสภา) วาระการดำรงตำแหน่ง 5 ปี ครม.แต่งตั้งโดยประธานาธิบดีตามการเสนอของ นรม. ครม.รายงานโดยตรงต่อสภาผู้แทนราษฎร

ฝ่ายนิติบัญญัติ ระบบ 2 สภา คือ 1) วุฒิสภา (ราชยสภา) ปัจจุบันมีสมาชิก 245 คน วาระ 6 ปี ในจำนวนนี้ 12 คน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ประธานาธิบดีแต่งตั้งทุก 2 ปี และที่เหลือ 233 คน เลือกโดยสภานิติบัญญัติแห่งรัฐหรือดินแดนสหภาพ 2) สภาผู้แทนราษฎร (โลกสภา) สมาชิก 545 คน วาระ 5 ปี ในจำนวนนี้ 543 คน มาจากการเลือกตั้งโดยตรง (ผู้แทนรัฐ 530 คน และผู้แทนดินแดนสหภาพ 13 คน) ผู้แทน Anglo Community 2 คน แต่งตั้งโดยประธานาธิบดี

ฝ่ายตุลาการ มีอำนาจอิสระ ทำหน้าที่ปกป้องและตีความรัฐธรรมนูญศาลฎีกา (Supreme Court) เป็นศาลสูงสุดของประเทศ ผู้พิพากษาประจำศาลฎีกามีจำนวนไม่เกิน 25 คน แต่งตั้งโดยประธานาธิบดีในระดับรัฐมีศาลสูงสุดของรัฐและศาลทั่วไป ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละรัฐ

พรรคการเมือง ระบบหลายพรรค ปัจจุบันคณะรัฐบาลที่บริหารประเทศอินเดีย คือ กลุ่ม National Democratic Alliance (NDA) ซึ่งมีพรรคภารตียะ ชนตะ (Bharatiya Janata Party-BJP) เป็นแกนนำภายหลังได้รับเลือกตั้ง ส.ส. มากเป็นอันดับ 1 จำนวน 353 ที่นั่ง (เมื่อ พ.ค.2562) พรรคการเมืองสำคัญนอกเหนือจากพรรค BJP ได้แก่ พรรคคองเกรส ซึ่งเป็นแกนนำพรรคฝ่ายค้าน พรรคชนตะดาล และพรรคคอมมิวนิสต์อินเดีย

สถานการณ์ทางการเมือง

รัฐบาลอินเดียภายใต้การนำของ นรม.นเรนทรา โมดิ และพรรค BJP มีคะแนนนิยมสูง ส่งผลให้รัฐบาลอินเดียในปัจจุบันมีเสถียรภาพ สามารถผลักดันประเด็นทางการเมืองที่มีความสำคัญตามที่ทำให้คำมั่นไว้กับประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อ เม.ย.-พ.ค.2562

อย่างไรก็ดี ในห้วงที่ผ่านมาอินเดียถูกวิจารณ์ถึงความเป็นประชาธิปไตยที่ถดถอยลง โดยรายงานดัชนีประชาธิปไตยประจำปี 2562 (Democracy Index 2019) ของสถาบันวิจัย Economist Intelligence Unit (EIU) ระบุว่า อินเดีย ซึ่งเป็นประเทศประชาธิปไตยใหญ่ที่สุดในโลก อยู่อันดับที่ 51 ลดลงจากเดิม 10 อันดับ เมื่อเทียบกับปี 2561 ซึ่งอยู่อันดับที่ 41 จากการที่ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพน้อยลง ภายใต้การบริหารของรัฐบาล นรม.โมดิ ที่ดำเนินนโยบายอินคินิยม แต่กระทบต่อผลประโยชน์ของชนกลุ่มน้อยในสังคม เฉพาะอย่างยิ่งชาวมุสลิม อาทิ การควบคุมตัวนักการเมืองฝ่ายค้าน และกลุ่มเห็นต่างในดินแดนสหภาพจัมมูและแคชเมียร์ การปราบปรามกลุ่มผู้ประท้วงต่อต้านกฎหมายการให้สถานะพลเมือง (Citizenship Amendment Act-CAA) แก่ผู้อพยพที่ไม่ใช่ชาวมุสลิม ทั้งนี้ อันดับความเป็นประชาธิปไตยของอินเดียในปี 2562 ตกต่ำลงมากที่สุด นับตั้งแต่ EIU เริ่มจัดทำรายงานดังกล่าวเมื่อปี 2549 และตกต่ำลงอย่างต่อเนื่อง ภายใต้การบริหารงานของรัฐบาล นรม.โมดิ

การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ทำให้ นรม.โมดิมีคะแนนนิยมเพิ่มขึ้น เนื่องจากการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการสำรวจคะแนนนิยมของบริษัท Morning Consult ของสหรัฐฯ พบว่า คะแนนนิยมของ นรม.โมดิเพิ่มขึ้นเป็น 83% ใน 21 เม.ย.2563 จากเดิม 76% เมื่อ 7 ม.ค.2563 สอดคล้องกับการสำรวจคะแนนนิยมของ สนช.IANS ของอินเดีย ซึ่งพบว่า คะแนนความเชื่อมั่นต่อภาวะผู้นำของ นรม.โมดิเพิ่มขึ้นเป็น 93.5% ใน 21 เม.ย.2563 จากเดิม 76.8% เมื่อ 25 มี.ค.2563 อย่างไรก็ตาม คาดว่า นรม.โมดิ จะเผชิญกดดันจากภาคส่วนต่าง ๆ ถึงแนวทางฟื้นฟูเศรษฐกิจอินเดียภายหลังวิกฤตโรค COVID-19 ยุติ ซึ่งจะเป็นตัวชี้วัดสำคัญถึงภาวะผู้นำของ นรม.โมดิ ในห้วงต่อไป

เศรษฐกิจ อินเดียเป็นประเทศกำลังพัฒนา เดิมใช้ระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมที่เน้นการพึ่งพาตนเอง ประชากรอินเดียยังประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นสัดส่วน 44% ขณะที่ปัญหาความยากจนยังเป็นปัญหาท้าทายสำคัญ ทั้งนี้ อินเดียเริ่มเปิดเสรีทางเศรษฐกิจโดยปฏิรูประบบเศรษฐกิจจากแบบกึ่งสังคมนิยม มาเป็นการเปิดตลาดภายในประเทศมากขึ้นตั้งแต่ปี 2534 ส่งผลให้เศรษฐกิจอินเดียพัฒนาเป็นลำดับและสามารถยกระดับขึ้นเป็นประเทศที่มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในเกณฑ์สูง อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจอินเดียในปี 2563 หดตัวรุนแรงจากการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 และมาตรการปิดประเทศ (Lockdown) ตั้งแต่ 25 มี.ค.2563 ทำให้เศรษฐกิจอินเดียหยุดชะงัก ปัญหาการว่างงาน ปัญหาความยากจน และปัญหาหนี้ภาคครัวเรือนรุนแรงขึ้น

ธนาคารกลางอินเดีย (Reserve Bank of India-RBI) เปิดเผยประมาณการณ์อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจ (Gross Domestic Product-GDP) ของอินเดียในปีงบประมาณ 2563 (1 เม.ย.2563-31 มี.ค.

2564) หดตัวร้อยละ 9.5 สอดคล้องกับการประเมินของธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank-ADB) ที่เห็นว่าเศรษฐกิจอินเดียในห้วงปี 2563-2564 จะหดตัวร้อยละ 9 ขณะที่องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organisation for Economic Co-operation and Development-OECD) ประเมินว่าเศรษฐกิจอินเดียในห้วงดังกล่าวจะหดตัวถึงร้อยละ 10.2

อินเดียจะเร่งพัฒนาภาคการเกษตรให้แข็งแกร่ง เพื่อเป็นกลไกหลักในการฟื้นฟูเศรษฐกิจ หลังการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ยุติ โดยอินเดียคาดว่าภาคการเกษตรจะช่วยขับเคลื่อนให้อัตราการขยายตัวของ GDP ในปีงบประมาณ 2563 (1 เม.ย.2563-31 มี.ค.2564) เพิ่มขึ้นอยู่ที่ 3% เนื่องจากภาคการเกษตรของอินเดีย ซึ่งมีสัดส่วน 16.5% ของ GDP ไม่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตโรค COVID-19 และยังมี การเติบโตอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเป็นแหล่งสร้างงานที่สำคัญของประเทศ

สกุลเงิน ตัวย่อสกุลเงิน : รูปี (INR)

อัตราแลกเปลี่ยนต่อดอลลาร์สหรัฐ : 1 ดอลลาร์สหรัฐ : 69.57 รูปี

อัตราแลกเปลี่ยนต่อบาท : 1 บาท : 2.19 รูปี (ต.ค.2563)

ดัชนีเศรษฐกิจสำคัญ (ปี 2562)

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) : 3,257.72 ล้านดอลล่าร์สหรัฐ

อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ : 5.0%

รายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปี : 2,104 ดอลลาร์สหรัฐ

แรงงาน : 500.9 ล้านคน

อัตราการว่างงาน : 6.7 %

อัตราเงินเฟ้อ : 7.7%

ผลผลิตทางการเกษตร : ข้าว ผลิตภัณฑ์นม ข้าวสาลี มะม่วง ฝรั่ง อ้อย ฝ้าย ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ผักกระเจี๊ยบ หัวหอม และถั่วลูกไก่

ผลผลิตอุตสาหกรรม : ผ้า อาหารแปรรูป เคมีภัณฑ์ ปูนซีเมนต์ เหล็กกล้า ซอฟต์แวร์ เหมืองแร่ พลังงาน และประมง

ดุลการค้าระหว่างประเทศ : ขาดดุลการค้า 295,554 ล้านดอลล่าร์สหรัฐ

มูลค่าการส่งออก : 322,292 ล้านดอลล่าร์สหรัฐ

สินค้าส่งออก : ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม อัญมณี เครื่องจักร เหล็กและเหล็กกล้า เคมีภัณฑ์ รถยนต์ เวชภัณฑ์ และเครื่องแต่งกาย

คู่ค้าส่งออกที่สำคัญ : สหรัฐฯ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ จีน สิงคโปร์ ฮองกง เนเธอร์แลนด์ สหราชอาณาจักร เยอรมนี บังกลาเทศ และเนปาล

สินค้านำเข้า : น้ำมันดิบ เครื่องจักรกล อัญมณี ปุ๋ย เหล็กและเหล็กกล้า พลาสติกและเคมีภัณฑ์

คู่ค้านำเข้าที่สำคัญ : จีน สหรัฐฯ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ซาอุดีอาระเบีย อิรัก สวิตเซอร์แลนด์ เกาหลีใต้ ฮองกง สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย

คู่ค้าสำคัญ : สหรัฐฯ จีน สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ฮองกง สิงคโปร์ อิรัก สวิตเซอร์แลนด์ เยอรมนี และเกาหลีใต้

ทรัพยากรธรรมชาติ : แร่ลึบหินขาว เหล็ก อะลูมิเนียม ถ่านหิน

การทหารและความมั่นคง

การทหาร : ประธานาธิบดีดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดและผู้บัญชาการเหล่าทัพโดยตำแหน่ง โดยใช้อำนาจผ่าน ครม. ซึ่งมี นรม.และ รมว.กระทรวงกลาโหมเป็นผู้รับผิดชอบ กระทรวงกลาโหมมีหน่วยงานสำคัญ 5 กรม คือ กรมการป้องกันประเทศ กรมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ กรมวิจัยและพัฒนาด้านการป้องกันประเทศ กรมสวัสดิการทหารผ่านศึก และกรมกิจการทหาร งบประมาณทางทหาร 61,960 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ปีงบประมาณ 2562) กำลังพลประจำการประมาณ 1,455,500 นาย และกำลังพลสำรอง 1,155,000 นาย

ทบ.มีกำลังพลประมาณ 1,237,000 นาย แบ่งเป็นกองบัญชาการ 6 ภาค ได้แก่ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตกและภาคตะวันออกเฉียงใต้ ทบ.อินเดียมุ่งพัฒนาขีดความสามารถของยุทโธปกรณ์ให้ทันสมัย และให้ความสำคัญกับการยกระดับขีดความสามารถในการพัฒนา ยุทโธปกรณ์ภายในประเทศ โดย ทบ.อินเดียพยายามพัฒนาขีดความสามารถถึงให้ทันสมัยมากขึ้น มีสมรรถนะการยิงในเวลากลางคืน และนำขีปนาวุธนำวิถีต่อต้านรถถังมาใช้ พร้อมกับผลิตรถถังและเรดาร์ (เพื่อใช้ป้องกันภัยทางอากาศ) ขึ้นมาใช้เอง ขณะเดียวกันอินเดียก็ร่วมมือกับฝรั่งเศส อิสราเอล และรัสเซียผลิต ขีปนาวุธแบบต่าง ๆ ด้วย

ทร.มีกำลังพลประมาณ 66,100 นาย แบ่งเป็นกองบัญชาการ 3 ภาค ได้แก่ ภาคตะวันตก ภาคตะวันออก และภาคใต้ มีกองเรือยุทธการ 2 กองเรือรบผิชอบดูแลน่านน้ำ ด้านทะเลอาหรับและอ่าวเบงกอล ปัจจุบัน ทร.อินเดียกำลังพัฒนาขีดความสามารถเพื่อมุ่งไปสู่ยุทธศาสตร์น่านน้ำทะเลเล็ก (Blue-Water Navy) กับทั้งมุ่งเสริมสร้างกำลังรบด้วยการพึ่งพาตนเองมากกว่าการสั่งซื้อจากต่างประเทศ เฉพาะอย่างยิ่งเรือบรรทุกเครื่องบิน เรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์ และเรือดำน้ำดีเซล นอกจากนี้ ทร.อินเดียยังพยายามยกระดับขีดความสามารถอย่างรอบด้าน เฉพาะอย่างยิ่งด้วยการปรับใช้ Big Data และ Artificial Intelligence (A.I.) เพื่อบูรณาการการปฏิบัติการ ปัจจุบันอินเดียมีเรือรบประเภทต่าง ๆ 500 ลำ ที่สำคัญ ได้แก่ เรือดำน้ำที่ต่อในอินเดีย ประกอบด้วย เรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์ INS Arihant ซึ่งมีขีดความสามารถในการติดตั้งขีปนาวุธ K-15 จำนวน 12 ลูก รวมถึงเรือดำน้ำดีเซล INS Khanderi ซึ่งมีขีดความสามารถในการปฏิบัติการโจมตีเรือผิวน้ำ ต่อต้านเรือดำน้ำ ลาดตระเวน รวบรวมข่าวสาร โดยมีระยะทำการ 12,000 กม.

ทอ.มีกำลังพลประมาณ 139,850 นาย แบ่งเป็นกองบัญชาการภาค 5 แห่ง ได้แก่ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก และภาคตะวันออกเฉียงใต้ ทอ.อินเดียมีฝูงบินรบที่ทันสมัยหลายฝูงบิน มี บ.รบทั้งจากรัสเซียและฝรั่งเศส บ.โจมตี Jaguar จากอังกฤษ บ.ลำเลียง IL-76 และ ฮ.อีกหลายประเภท อินเดียมีแผนปรับปรุงขีดความสามารถของกองทัพอากาศ โดยจะเปลี่ยนเครื่องบินรบรุ่น Mig-21s เป็นเครื่องบินรบ น้ำหนักเบา รุ่น Hal Tejas และบางส่วนปรับปรุงเป็นรุ่น Mig-21 Bison และอินเดียมีกำหนดประจำการ บ.Rafale จำนวน 1 ฝูงบินใน พ.ค. 2563

กองบัญชาการกองกำลังทางยุทธศาสตร์ (Strategic Forces Command-SFC) เป็นกองบัญชาการร่วมระหว่าง 3 เหล่าทัพ ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกประสานงานระหว่างหน่วยบัญชาการ

ทางยุทธศาสตร์ของ ทบ. ทร. และ ทอ. เพื่อดูแลอาวุธทางยุทธศาสตร์ของอินเดีย เฉพาะอย่างยิ่ง หัรบนิวเคลียร์ และเครื่องส่งหุรบรูปแบบต่าง ๆ โดยอินเดียเป็นประเทศหนึ่งที่มีอาวุธนิวเคลียร์ในครอบครอง มีโครงการพัฒนานิวเคลียร์อย่างต่อเนื่องทั้งด้านการทหารและพลังงาน อินเดียเริ่มทดลองอาวุธนิวเคลียร์ เมื่อปี 2517 และในปี 2541 อินเดียทดลองอาวุธนิวเคลียร์ครั้งสำคัญ และประกาศว่าเป็นมหาอำนาจทางนิวเคลียร์ ปัจจุบันอินเดียมีหุรบนิวเคลียร์ประมาณ 150 หุรบ ซึ่งใกล้เคียงกับที่ปากีสถานมีประมาณ 160 หุรบ ขณะที่จีนมีอยู่ 320 หุรบ

นอกจากนี้ อินเดียยังมีกองกำลังป้องกันชายฝั่ง (Coast Guard) อีก 12,600 นาย และกำลังพลกึ่งทหาร (Paramilitary) อีก 1,585,950 นาย

นโยบาย Make in India ทำให้กองทัพอินเดียนำเข้ายุทโธปกรณ์จากต่างประเทศลดลง 32% ในปี 2563 เมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่าการนำเข้าอาวุธของอินเดียในปี 2558 โดยรัสเซีย อิสราเอล และฝรั่งเศส เป็นประเทศผู้ส่งออกอาวุธมายังอินเดียรายใหญ่ 3 ลำดับแรก คิดเป็น 56% 14% และ 12% ตามลำดับ ขณะเดียวกัน อินเดียยังมีสัดส่วนการส่งออกยุทโธปกรณ์ 0.2% ของมูลค่าการค้ายุทโธปกรณ์โลก โดยเมียนมา ศรีลังกา และมอริเชียสเป็นประเทศผู้นำเข้ายุทโธปกรณ์รายใหญ่จากอินเดีย คิดเป็นสัดส่วน 46% 25% และ 14% ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม อินเดียยังคงเป็นประเทศที่นำเข้ายุทโธปกรณ์มากทีสุดเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากซาอุดีอาระเบีย

ปัญหาด้านความมั่นคง

1) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ในอินเดียที่เริ่มเผชิญกับการระบาดซ้ำ ในหลายพื้นที่ ทำให้จนถึงปัจจุบันอินเดียมีผู้ป่วยโรค COVID-19 สะสมมากกว่า 9 ล้านราย เป็นอันดับสองของโลก รองจากสหรัฐฯ (ธ.ค.2563)

2) ความขัดแย้งกับปากีสถานที่เสื่อมทรามลงจากกรณีแคชเมียร์ โดยอินเดียเชื่อมั่นว่า ปากีสถานให้การสนับสนุนกลุ่มก่อการร้ายและกลุ่มแบ่งแยกดินแดนแคชเมียร์ปฏิบัติการบ่อนทำลาย เสถียรภาพของอินเดีย ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดความตึงเครียดในภูมิภาค ตลอดจนกลายเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้ประเทศมหาอำนาจ อาทิ จีน สหรัฐฯ พยายามเข้ามามีบทบาทในภูมิภาค

3) ความขัดแย้งตามแนวชายแดนระหว่างอินเดียกับจีน ที่ครอบคลุมพื้นที่หลายบริเวณ และยังไม่ยุติ เนื่องจากเกี่ยวข้องกับอธิปไตยของประเทศ นอกจากนี้ ความขัดแย้งขยายตัวไปยังด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี กระตุ้นกระแสชาตินิยมและต่อต้านจีนในอินเดียให้รุนแรงขึ้น อาทิ กรณีอินเดียระงับการเข้าถึง แอปพลิเคชันบนมือถือของจีนมากกว่า 200 รายการ อาทิ Bigo Live, PUBG Mobile, TikTok, AliExpress และ Alipay

4) การขยายอิทธิพลของจีนในภูมิภาคเอเชียใต้และมหาสมุทรอินเดีย ทั้งในด้านการค้า การลงทุน การทหาร และความมั่นคง สร้างความกังวลให้อินเดียถึงการรุกคืบของจีนเข้ามาในพื้นที่ที่อินเดียถือ

เป็นเขตอิทธิพลของตน และยังมีแนวโน้มที่อินเดียอาจถูกปิดล้อมจากจีนได้ในระยะยาว ซึ่งจะเป็นการบั่นทอนสถานะของอินเดียในการเป็นประเทศมหาอำนาจในภูมิภาค

สมาชิกองค์การระหว่างประเทศ เป็นสมาชิกองค์การระหว่างประเทศและกลุ่มความร่วมมือที่สำคัญ เช่น UN, G20, ASEM, BRICS, BIMSTEC, WTO, SAARC, ASEAN+6, IOR

การขนส่งและโทรคมนาคม อินเดียมีท่าอากาศยานกว่า 40 แห่ง ซึ่งสามารถรองรับการขนส่งทางอากาศและอากาศยานขนาดใหญ่ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ กับทั้งยังมีเครือข่ายเส้นทางคมนาคมทางรถไฟกว้างขวางที่สุดแห่งหนึ่งของโลก มีระยะทางประมาณ 68,525 กม. และมีถนนระยะทาง 4,699,024 กม. รวมถึงท่าเรือสำคัญ 13 แห่ง อาทิ เมืองมุมไบ กัว โกลกาตา เจนไน

การเดินทาง อินเดียและไทยมีเที่ยวบินตรงมากกว่า 100 เที่ยวบินต่อสัปดาห์ สายการบินของอินเดียที่บินตรงมาไทย ได้แก่ สายการบินเจ็ท แอร์เวย์ สายการบินอินดิโก แอร์ไลน์ และอินเดียนแอร์ไลน์ ส่วนสายการบินไทยบินตรงไปอินเดียสัปดาห์ละ 57 เที่ยวบินสู่ 6 เมืองสำคัญ ได้แก่ โกลกาตา นิวเดลี เจนไน ไฮเดอราบาด เบงกาลูรู และมุมไบ นอกจากนี้ ยังมีสายการบินบางกอกแอร์เวย์เดินทางไปมุมไบ แอร์เอเชียเดินทางไปเจนไน เบงกาลูรู และสายการบินไทยสมายล์เดินทางไปอาห์เมดาบัด ส่วนผู้ถือหนังสือเดินทางไทยสามารถขอรับการตรวจลงตราแบบ e-Visa เพื่อท่องเที่ยวและติดต่อธุรกิจผ่านช่องทางออนไลน์ที่เว็บไซต์ <https://indianvisaonline.gov.in/evisa/tvoa.html> โดยมีค่าธรรมเนียมตั้งแต่ 2,000-4,500 บาท ขณะที่ผู้ถือหนังสือเดินทางทูตและราชการได้รับการยกเว้นการตรวจลงตรา (ไม่เกิน 90 วัน)

สถานการณ์สำคัญที่น่าติดตาม

1) การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ในอินเดีย เฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินนโยบายฟื้นฟูประเทศที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการ Lockdown ตลอดจนความคืบหน้าในการวิจัยและผลิตวัคซีนป้องกันโรค COVID-19 ทั้งนี้ อินเดียต้องการพัฒนาวัคซีนป้องกันโรค COVID-19 ให้สำเร็จโดยเร็ว เพื่อใช้ภายในประเทศและเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินนโยบายทางการทูตของอินเดีย

2) ความขัดแย้งตามแนวชายแดนระหว่างอินเดียกับจีน ที่ยังไม่สามารถยุติได้โดยง่าย และอินเดียมีแนวโน้มหวาดระแวงจีนเพิ่มขึ้น เนื่องจากจีนยังคงรุกคืบเพื่ออ้างกรรมสิทธิ์ครองครองพื้นที่ที่เป็นกรณีพิพาท นอกจากนี้ การที่ความขัดแย้งขยายตัวไปสู่ด้านเศรษฐกิจ โดยอินเดียเพิ่มมาตรการเข้มงวดกับสินค้านำเข้าจากจีนมากขึ้น อาจส่งผลกระทบต่อสินค้าของไทยและอาเซียนที่เป็นสินค้าประเภทเดียวกับที่จีนส่งไปอินเดีย

3) ความขัดแย้งกับปากีสถาน จากการที่อินเดียยังคงดำเนินนโยบายแข็งกร้าวต่อปากีสถาน และมีแนวโน้มที่จะใช้แสวงหาความร่วมมือจากประชาคมระหว่างประเทศ ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี

กีดกันปากีสถานมากขึ้น เนื่องจากเชื่อมั่นว่าปากีสถานให้การสนับสนุนกลุ่มก่อการร้ายและกลุ่มแบ่งแยกดินแดน ปฏิบัติการบ่อนทำลายเสถียรภาพของอินเดีย

4) การดำเนินนโยบายต่างประเทศของอินเดียกับประเทศมหาอำนาจ เฉพาะอย่างยิ่งกับ สหรัฐฯ หลังอดีตรองประธานาธิบดีโจเซฟ ไบเดน ชนะการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ และการสานต่อ ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก ตลอดจนความร่วมมือกับกลุ่มพันธมิตรด้านความมั่นคง (QUAD) ซึ่งประกอบด้วย อินเดีย สหรัฐฯ ญี่ปุ่น และออสเตรเลีย

5) การดำเนินนโยบายของอินเดียต่อประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หลังจาก อินเดียไม่เข้าร่วมเป็นภาคีความตกลงความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจโดยรวมในภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership-RCEP) กับสมาชิกอาเซียน ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น และ เกาหลีใต้ ซึ่งทำให้อินเดียเสียโอกาสในการเพิ่มความเกี่ยวพันกับประเทศในภูมิภาค และอาจทำให้บทบาทของ อินเดียในภูมิภาคลดลงเมื่อเทียบกับประเทศมหาอำนาจอื่น

ความสัมพันธ์ไทย-อินเดีย

ไทยและอินเดียสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตในระดับอัครราชทูตเมื่อ 1 ส.ค.2490 และ ยกสถานะขึ้นเป็นระดับเอกอัครราชทูตเมื่อปี 2494 สอท.ประจำอยู่ที่นิวเดลี และมีสถานกงสุลใหญ่อีก 3 แห่ง ที่เมืองโกลกาตา มุมไบ และเจนไน ส่วนอินเดียมี สอท.ประจำกรุงเทพฯ และมีสถานกงสุลใหญ่ที่ จ.เชียงใหม่ และ จ.สงขลา ความสัมพันธ์ไทย-อินเดียพัฒนาใกล้ชิดขึ้นเป็นลำดับ ภายหลังกอินเดียเริ่มดำเนินนโยบายเปิดเสรี ทางเศรษฐกิจเมื่อปี 2534 และดำเนินนโยบายมองตะวันออก (Look East Policy) ที่ให้ความสำคัญกับ ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียตะวันออกมากขึ้น และปรับเปลี่ยนมาเป็นการดำเนิน นโยบายรุกตะวันออก (Act East Policy) ในสมัย นรม.โมดิ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายมองตะวันตก (Look West Policy) ของไทย โดยที่ผ่านมาทั้งสองประเทศมีการแลกเปลี่ยนการเยือนระดับสูงหลายครั้ง ทั้งการเยือน อินเดียในระดับพระราชวงศ์ การเยือนระดับผู้นำประเทศ และการขยายความร่วมมือต่าง ๆ ภายใตกรอบ ทวิภาคีและพหุภาคี

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับอินเดียแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง ภายใต้อาณัติของการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 เฉพาะอย่างยิ่งจากการที่ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา นรม. โทศัพทหำรือ กับ นรม.โมดิ ของอินเดีย เมื่อ 1 พ.ค.2563 ยืนยันว่าอินเดียเป็นแหล่งนำเข้าเวชภัณฑ์ซึ่งเป็นส่วนสำคัญ ในการป้องกันและรักษาผู้ป่วยโรค COVID-19 ของไทย ขณะที่ นรม.โมดิเน้นย้ำว่าอินเดียมีขีดความสามารถ การผลิตเวชภัณฑ์เพียงพอสนับสนุนการสาธารณสุขไทยอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันกระทรวงการต่างประเทศ ไทยและอินเดียยังหารือเพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ เฉพาะอย่างยิ่งความร่วมมือเพื่อป้องกัน การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี ผ่านระบบการประชุมทางไกล อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม อินเดียยังคงแสดงท่าทีที่ต้องการปรับดุลการค้ากับไทย ทั้งในระดับทวิภาคีและ พหุภาคี เพื่อให้อินเดียได้เปรียบดุลการค้ามากขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาคการส่งออกของไทย นอกจากนี้ อินเดียยังติดตามท่าทีของไทยเกี่ยวกับการชุดคลองไทยอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากห่วงกังวลว่าจะส่งเสริมให้จีน ขยายอิทธิพลในภูมิภาคมากขึ้น ซึ่งประเด็นดังกล่าวจะกระทบต่ออินเดียที่ต้องการคงอิทธิพลในมหาสมุทรอินเดีย

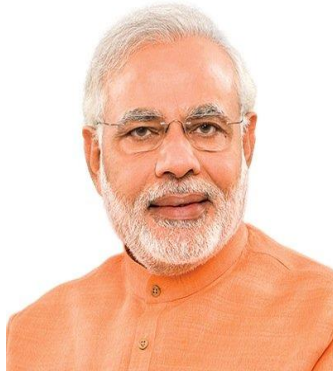
ด้านเศรษฐกิจ ไทยให้ความสำคัญการกระชับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับอินเดีย โดยคำนึงถึงศักยภาพทางเศรษฐกิจของอินเดีย กลไกความร่วมมือสำคัญ ได้แก่ คณะกรรมการร่วมทางการค้า (จัดตั้งเมื่อปี 2532) การค้าระหว่างกันขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องภายหลังการลงนามในกรอบความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-อินเดียเมื่อปี 2546 ซึ่งทำให้ไทยเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้ามาตลอด โดยการค้าทวิภาคีเมื่อปี 2562 มีมูลค่า 378,999 ล้านบาท โดยเป็นการส่งออกจากไทย 277,875 ล้านบาท และไทยนำเข้าจากอินเดีย 151,124 ล้านบาท และไทยยังเป็นฝ่ายได้ดุลการค้า จำนวน 76,751 ล้านบาท จากมูลค่าการค้าดังกล่าวทำให้อินเดียเป็นตลาดส่งออกสำคัญอันดับที่ 11 และเป็นคู่ค้าสำคัญอันดับที่ 13 ของไทย

สินค้านำเข้าสำคัญจากอินเดีย ได้แก่ ไข่มุกธรรมชาติหรือไข่มุกเลี้ยง รัตนชาติหรือกึ่งรัตนชาติ โลหะมีค่า โลหะที่หุ้มติดด้วยโลหะมีค่า และของที่ทำด้วยของดังกกล่าว เครื่องเพชรพลอยและรูปพรรณที่เป็นของเทียมเครื่องเพชรพลอย เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ บอยเลอร์ เครื่องจักร เครื่องใช้กลและส่วนประกอบของเครื่องดังกกล่าว เคมีภัณฑ์อินทรีย์ เหล็กและเหล็กกล้า แทรกเตอร์ เครื่องจักร เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า และส่วนประกอบของเครื่องดังกกล่าว เครื่องบันทึกและเครื่องถอดภาพและเสียงทางโทรทัศน์ รวมทั้งส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบของเครื่องดังกกล่าว ผลิตภัณฑ์ทางเภสัชกรรม อะลูมิเนียมและของทำด้วยอะลูมิเนียม ปลา กุ้ง หอย และสัตว์น้ำอื่น ๆ

สินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ บอยเลอร์ เครื่องจักร เครื่องใช้กลและส่วนประกอบของเครื่องดังกกล่าว พลาสติกและของที่ทำด้วยพลาสติก เครื่องจักร เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า และส่วนประกอบของเครื่องดังกกล่าว เครื่องบันทึกและเครื่องถอดภาพและเสียงทางโทรทัศน์ รวมทั้งส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบของเครื่องดังกกล่าว เคมีภัณฑ์อินทรีย์ แทรกเตอร์ ยางและของที่ทำด้วยยาง ไข่มุกธรรมชาติหรือไข่มุกเลี้ยง รัตนชาติหรือกึ่งรัตนชาติ โลหะมีค่า โลหะที่หุ้มติดด้วยโลหะมีค่าและของที่ทำด้วยของดังกกล่าว เครื่องเพชรพลอยและรูปพรรณที่เป็นของเทียม ทองแดงและของทำด้วยทองแดง เหล็กและเหล็กกล้า และของทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า นาฬิกา นาฬิกาข้อมือ รวมทั้งส่วนประกอบและอุปกรณ์ของนาฬิกาและนาฬิกาข้อมือ

การท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวอินเดียนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวในไทยมากขึ้นเป็นลำดับ โดยในห้วงปี 2562 มีนักท่องเที่ยวอินเดียเดินทางมาท่องเที่ยวในไทยจำนวน 1,995,516 คน สูงเป็นลำดับที่ 3 รองจากนักท่องเที่ยวมาเลเซียและจีน สร้างรายได้รวมถึง 86,372.01 ล้านบาท ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวอินเดียนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวชายทะเลของไทย ที่สำคัญได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่งทะเลอันดามัน กับทั้งนิยมจัดงานฉลองมงคลสมรสที่ไทย อย่างไรก็ตาม ในห้วงเดือน ม.ค.-ส.ค.2563 มีนักท่องเที่ยวอินเดียเดินทางมาท่องเที่ยวในไทยเพียง 261,705 คน และรายได้ลดลงเหลือ 10,138.59 ล้านบาท เนื่องจากปัญหาการแพร่ระบาดของโรค COVID-19

นายเรนทรา โมดิ
(Narendra Modi)

ตำแหน่ง	นรม.อินเดีย
วันเดือนปีเกิด	17 ก.ย.2493 (อายุ 71 ปี/ปี 2564) เมืองวัดนนคร เขตเมห์สามา รัฐคุชราต นับถือศาสนาฮินดู บิดาชื่อนายดาตมตรีดาส (เสียชีวิตแล้ว) มารดาชื่อนาง ฮีราเบน (อายุ 99 ปี/ปี 2564)
สถานภาพสมรส	สมรสกับนางชโซดาเบน (อายุ 69 ปี/ปี 2564) แต่แยกกันอยู่มานาน 46 ปี โดย ไม่ได้จดทะเบียนหย่า และไม่มีบุตร
การศึกษา	ปริญญาโทรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยคุชราต
ประวัติการทำงาน	
ปี 2530	สมาชิกพรรคภารตียะ ชนตะ (Bharatiya Janata Party-BJP)
ปี 2539-2544	เลขาธิการพรรค BJP
ปี 2542-2545	มุขมนตรีรัฐคุชราตสมัยที่ 1
ปี 2545-2551	มุขมนตรีรัฐคุชราตสมัยที่ 2
ปี 2551-2555	มุขมนตรีรัฐคุชราตสมัยที่ 3
ปี 2555-2557	มุขมนตรีรัฐคุชราตสมัยที่ 4
ปี 2556	คณะกรรมการรัฐสภาของพรรค BJP
ปี 2556	ประธานคณะกรรมการรณรงค์เลือกตั้งทั่วไปปี 2557

ปี 2557-2562	นรม.สมัยที่ 1
ปี 2562-ปัจจุบัน	นรม.สมัยที่ 2

สถานการณ์สำคัญ ในช่วงดำรงตำแหน่งมุขมนตรีรัฐคุชราต มีเหตุการณ์สำคัญที่อาจเรียกได้ว่าเป็นจุดต่างพร้อยของนายโมดิ คือ เหตุจลาจลเมื่อปี 2545 เนื่องจากนายโมดิเพิกเฉยต่อการก่อเหตุรุนแรงต่อต้านชาวมุสลิม ทำให้มีผู้เสียชีวิตประมาณ 1,000 คน ส่วนใหญ่เป็นมุสลิม

เว็บไซต์ทางการและเครือข่ายสังคมออนไลน์

- <https://www.narendramodi.in/>
  - <https://www.facebook.com/narendramodi/>
  - <https://twitter.com/narendramodi>
  - <https://www.youtube.com/user/narendramodi>
-

รายชื่อคณะรัฐมนตรีอินเดีย

ประธานาธิบดี	Ram Nath Kovind
นรม./รมว.กระทรวงทรัพยากรบุคคล การร้องทุกข์และบ้านาณ/ สำนักงานพลังงานปรมาณู/สำนักงานกิจการอวกาศ	Narendra Modi
รมว.กระทรวงกลาโหม	Raj Nath Singh
รมว.กระทรวงมหาดไทย	Amit Shah
รมว.กระทรวงขนส่งทางบกและทางหลวง/กระทรวงวิสาหกิจ ขนาดกลาง เล็ก และขนาดย่อม	Nitin Jairam Gadkari
รมว.กระทรวงปุ๋ยและเคมีภัณฑ์	D.V. Sadananda Gowda
รมว.กระทรวงการคลัง/การสหกรณ์	Nirmala Sitharaman
รมว.กระทรวงกิจการผู้บริโภค อาหาร และจัดสรรภาครัฐ	Ramvilas Paswan
รมว.กระทรวงเกษตรและสวัสดิการเกษตรกร/กระทรวงพัฒนา ชนบท/กระทรวงการกระจายอำนาจ/กระทรวงอุตสาหกรรมอาหาร แปรรูป	Narendra Singh Tomar
รมว.กระทรวงกฎหมายและยุติธรรม/กระทรวงการสื่อสาร/ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ	Ravi Shankar Prasad
รมว.กระทรวงอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป	Harsimrat Kaur Badal
รมว.กระทรวงความยุติธรรมในสังคมและการเพิ่มขีดความสามารถ	Thaawar Chand Gehlot
รมว.กระทรวงการต่างประเทศ	Subrahmanyam Jaishankar
รมว.กระทรวงศึกษาธิการ	Ramesh Pokhriyal 'Nishank'
รมว.กิจการชนเผ่า	Arjun Munda
รมว.กระทรวงพัฒนาสตรีและเด็ก/กระทรวงสิ่งทอ	Smriti Zubin Irani
รมว.กระทรวงสาธารณสุขและสวัสดิการครอบครัว/ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี/กระทรวงธรณีศาสตร์	Harsh Vardhan
รมว.กระทรวงสิ่งแวดล้อม ป่าไม้ และ การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ/กระทรวง การเผยแพร่สัญญาณวิทยุและโทรทัศน์/กระทรวงอุตสาหกรรม หนักและรัฐวิสาหกิจ	Prakash Javadekar
รมว.กระทรวงการรถไฟ/กระทรวงพาณิชย์และอุตสาหกรรม/ กระทรวงกิจการผู้บริโภค อาหาร และการจัดสรรภาครัฐ	Piyush Goyal
รมว.กระทรวงพลังงานและก๊าซธรรมชาติ/กระทรวงเหล็กกล้า	Dharmendra Pradhan
รมว.กระทรวงกิจการชนกลุ่มน้อย	Mukhtar Abbas Naqvi

ร.มว.กระทรวงกิจการรัฐสภา/กระทรวงถ่านหิน/กระทรวงเหมืองแร่

Pralhad Joshi

ร.มว.กระทรวงการพัฒนาทักษะอาชีพและการประกอบการ

Mahendra Nath Pandey

ร.มว.กระทรวงการเลี้ยงสัตว์ โคนม และประมง

Giriraj Singh

ร.มว.กระทรวงการพัฒนาแหล่งน้ำ

Gajendra Singh Shekhawat

(ต.ค.2563)